

Myndigheten för radio och tv
uppdrag@mrtv.se

Svar på fyra frågor angående public service-bolagens påverkan på den svenska mediemarknaden

1. I vilken eller vilka områden av marknaden [indelad enligt strukturen ovan] verkar ni?

Rättigheter och produktion.

Film&TV-Producenterna är en branschorganisation för produktionsbolag i Sverige. Organisationen har för närvarande ca 120 medlemsbolag och omfattar merparten av svensk film- och tv-produktion. När det gäller SVT uppgår den externa produktionen till ca 40 % av bolagets totala allmän-tv-budget (exklusive nyheter och sport).¹

Genom utveckling och produktion skapar produktionsbolagen rättigheter, både underliggande rättigheter (som programidéer och programformat) och rättigheter till färdiga tv-program eller filmer.

2. Påverkas ni av public service-bolagens verksamhet och på vilket sätt inom respektive område enligt strukturen ovan?

Produktionsbolagen påverkas av SVT såsom beställare, samproducent och konkurrent.

Som *beställare* är SVT en mycket viktig kund till produktionsbolagen. Produktionsbolagen utvecklar och producerar alltifrån breda underhållningsprogram till dramaserier, faktaprogram, barnprogram och dokumentärer för SVT. Produktionsbolagen tar i regel det huvudsakliga kreativa och ekonomiska ansvaret för produktionerna. Produktionsbolagen utvecklar i detta arbete nya programidéer och manus.

SVT är därtill *samproducent* till exempelvis många av de långfilmer som produktionsbolagen utvecklar och producerar.

Eftersom SVT även har en betydande egen utveckling och produktion är SVT på samma gång en *konkurrent* till produktionsbolagen när det gäller innehåll för den egna kanalen.

---

¹ Se ”Gemensam avsiktsförklaring från Sveriges Television & Film&TV-Producenterna november 2010”

3. Påverkas ni i högre grad av andra aktörer än public service-bolagen, positivt eller negativt?

Produktionsbolagen påverkas i högre grad av SVT än av andra aktörer på mediemarknaden, av skäl som framgår nedan.

I Sverige konkurrerar ett stort antal produktionsbolag om att leverera innehåll till 4-5 mediehus, däribland SVT. Film&TV-Producenterna värnar public service och ett SVT med ett brett public service-uppdrag.

I en helt ny rapport från Copenhagen Economics (bifogas) konstateras dock att mediehusen, inklusive SVT, har en stark köparmakt och utnyttjar denna till nackdel för produktionsbolagen. Copenhagen Economics menar att detta kan hota en livskraftig svensk produktionsmarknad, vilket leder till reducerad mångfald och kvalitet, till skada för konsumenten/tittarna.

SVT har enligt Copenhagen Economics dessutom en extra stark köparmakt i förhållande till produktionsbolagen. För det *första* har SVT en betydande intern utveckling och produktion, vilket innebär att SVT kan substituera extern produktion mot intern produktion. Detta förhållande förstärks av SVT:s momsregler, som skapar incitament för en stor andel intern produktion. För det *andra* har SVT genom licensmedel (på ca 4 miljarder kr) en säker finansiering. För det *tredje* är SVT i flera genrer ofta den enda eller klart största köparen, vilket avseende dessa genrer/vissa typer av produktioner ger SVT en särskilt dominerande ställning.

4. Vilken betydelse och roll bedömer ni att public service-bolagen har i den pågående förändringen av mediemarknaden?

SVT har en särskilt viktig roll i den pågående förändringen av mediemarknaden och den praxis som nu utvecklas när det gäller villkoren på marknaden.

Copenhagen Economics menar att mediehusen, inklusive SVT, utnyttjar sin köparmakt till skada för den svenska produktionsmarknaden, bland annat genom att produktionsbolagen i mycket begränsad utsträckning ges tillgång till de nya intäktsmöjligheter som digitala plattformar skapar. Vi ser idag en tendens till att produktionsbolagen, som ett resultat av den hårda konkurrensen på produktionsmarknaden, får en försvagad förhandlingsposition gentemot mediehusen, särskilt SVT.

Produktionsbolagen tvingas i konkurrens om uppdragen bära en allt större del av de initiala utvecklingskostnaderna i produktionerna, men utan att detta ökade risktagande avspeglas i produktionsbolagens möjligheter att få betalt vid exploateringen av produktionerna på nya plattformar.

Konsekvenserna, menar Copenhagen Economics, är att produktionsbolagen har mindre incitament att utveckla nya produktioner och format, då svårigheter att behålla rättigheterna eller få betalt för dessa påverkar lönsamheten negativt. Lönsamheten har i sin tur konsekvenser för produktionsbolagens resurser, vilket påverkar produktionsbolagens möjligheter till att utveckla nya produktioner och format.

I proposition 2012/13:164 konstaterar regeringen att ”*En livskraftig produktionsmarknad är viktig för att allmänheten ska få en mångfald i programutbudet.*” Regeringen menar också att produktionsmarknaden är viktig för ”...*mångfalden i programproduktionen och därmed för programföretagens uppfyllande av sina uppdrag.*”

Nya siffror från HUI Research visar att produktionsbolagens lönsamhet är hotad. 2013 hade nästan hälften av produktionsbolagen ett negativt resultat. HUI Research beräknar att produktionsbolagens vinstmarginaler har minskat från 7,9 procent 2013 till 2,9 procent 2014. Omsättningen beräknas ha minskat med 11 procent under samma period. Copenhagen Economics konstaterar att detta, med beaktande av statens önskan om mångfald i programproduktionen är problematiskt.

I den avsiktsförklaring som tecknades av SVT och Film&TV-Producenterna i november 2011, konstaterade SVT att man som public service-bolag har ett särskilt ansvar för att långsiktigt värna den externa produktionsmiljön. Inte minst är det viktigt att SVT medverkar till en sund praxis för villkoren på marknaden.

SVT har efter dialog med Film&TV-Producenterna 2012 tagit fram s.k. Normalvillkor för produktionssamarbeten mellan SVT och externa producenter, vilka bl.a. omfattar villkor kring SVT:s visningsrätt, exploatering och fördelning av intäkter. Som Copenhagen Economics konstaterar, finns det dock anledning att ifrågasätta, dels i hur stor grad Normalvillkoren har balanserat upp asymmetrin, dels i vilken utsträckning de efterlevs av SVT.

I samband med den senaste public service-utredningen framförde Film&TV-Producenterna krav om att en Code of Practice bör införas i Sverige, på samma sätt som gäller i Storbritannien för bl.a. BBC.

Code of Practice innehåller bl.a.

- Riktlinjer för fastställande av ersättningsnivåer;
- Regler om fördelning av intäkter och rättigheter, återgång av rättigheter etc. (rättigheter upplåts, dvs överläts inte helt)
- Bestämmelser om effektivitet, objektivitet, integritet och transparens i upphandlingsprocessen (tidsramar för upphandlingar, åtskillnad mellan inköpsfunktionen och den producerande verksamheten etc.)

En grundläggande princip enligt Code of Practice är att produktionsbolaget alltid tillåts behålla rättigheter, vilket ger en bättre möjlighet för produktionsbolagen att ta del av intäkter från framtida exploatering på nya plattformar och möjlighet att producera nya program på uppdrag av andra programbolag baserade på de format som produktionsbolagen utvecklat.

Regeringen uppmärksammade behovet av en Code of Practice i proposition 2012/13:164 men uttalade att man ville avvakta resultatet av SVT:s normalvillkor. En särskild utvärdering av normalvillkoren föreslogs av regeringen inför den översyn som skall göras efter halva tillståndsperioden.

Film&TV-Producenterna menar att det, bland annat mot bakgrund av rapporten från Copenhagen Economics, är oerhört angeläget att effekterna av SVT:s villkor med de externa producenterna omedelbart följs upp.

Film&TV-Producenterna menar att tydliga direktiv för villkoren bör upprättas, riktlinjer om vilka effekter som eftersträvas och åtgärder vid utebliven effekt. Myndigheten för radio och tv bör, likt brittiska Ofcom, ges i uppdrag att utöva tillsyn och översyn av villkoren.

Även när det gäller SVT:s roll som samproducent i långfilm anser Film&TV-Producenterna att SVT:s roll bör tydliggöras. Bland annat bör man, i egenskap av offentligt finansierad aktör med säker finansiering, stå tillbaka vid fördelning av intäkter och offentligt stöd i förhållande till privata finansiärer och producent/produktionsbolag.

Avslutningsvis vill Film&TV-Producenterna påminna om behovet av att finna en modell för att kompensera för den ingående moms som SVT i dagsläget inte kan dra av. Regeringen uttalade i proposition 2012/13:164 att det är angeläget att det finns förutsättningar för konkurrensneutralitet mellan programföretagens produktion i egen regi och upphandling från externa producenter och leverantörer. Dock menade regeringen att en momskompensationsmodell krävde ytterligare analys. Det är viktigt att en lösning snart är på plats.